

VERKIEZINGSMANIFEST 2022

STEM HARLINGEN STERK

... en Mooier

WAD'N PARTIJ Harlingen

Hierbij ons programma voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2022. Op verschillende plaatsen vindt u onze centrale thema's terug, onze drie W's: Wonen, Werken, Welzijn. Dit programma is natuurlijk niet de afgelopen maanden uit de lucht komen vallen. We bouwen voort op de programma's van 2014 en 2018.

We veranderen niet elke vier jaar van standpunt. Wel kan er soms sprake zijn van voortschrijdend inzicht, zoals dat zo mooi heet. Hoewel een verkiezingsprogramma nuttig en nodig is, is het niet alleenzalmakend. Het draait niet om de beloftes in zo'n programma, maar om wat je ermee doet.

Al onze inbreng in de raad van Harlingen de afgelopen acht jaar maakt deel uit van wie we zijn en waar we voor staan en daarmee van ons programma. Die inbreng maken we toegankelijk in het archiefgedeelte van onze website.

Wonen: betere bescherming stadsgezicht. Om die reden hebben wij als een van de weinige partijen tegen het plan Almenum gestemd. Kort samengevat wat we in de raad gezegd hebben: je vervangt een stedenbouwkundige gedrocht uit de jaren '70 door een nieuw stedenbouwkundige gedrocht waar we de komende 50 jaar letterlijk en figuurlijk tegenaan zitten te kijken.

Werken: Al meer dan 20 jaar zetten alle "oude" partijen in Harlingen in hun verkiezingsprogramma dat werkgelegenheid erg belangrijk is. Wat heeft dat opgeleverd? Als we hard zijn, niets. Jaar in jaar uit zijn de werkloosheidscijfers van Harlingen hoger dan het landelijk of Fries gemiddelde. En vorig jaar kwam er een wetenschappelijk rapport uit waaruit bleek dat de gemeente waar je de minste kans hebt om van een dubbeltje een kwartje te worden, helaas, Harlingen is, sinds jaar en dag. Dan kun je maar één conclusie trekken: de Harlinger (meerderheids) politiek doet iets verkeerd.

Welzijn: dat omvat "alles" waardoor de mens zich *wel* voelt, sport, cultuur, zorg, groen enzovoort. Alle partijen belijden met de mond hier voor te zijn. Mooi. Maar nu concreet: hoeveel geld besteedt de gemeente aan dit of dat? Wij hebben het college gevraagd om inzicht in de subsidies gerelateerd aan het aantal leden/deelnemers van organisaties. Niet gekregen. Qua beleid doen we dus maar wat. Dat moet dus anders.

'Doe het dan zelf beter', krijg je voor de voeten geworpen. Los van dat dat een jij-bak is, zeggen wij, prima, maar dan hebben we wel meer zetels in de raad nodig dan die ene die we sinds onze oprichting, 8 jaar geleden, hadden. Nu het programma zelf, in volgorde van de gemeentelijke begroting.

Inhoudsopgave

1. Bestuur en ondersteuning.....	4
2. Veiligheid	6
3. Verkeer, vervoer en waterstaat.....	7
4. Economie.....	8
5. Onderwijs.....	9
6. Sport, cultuur en recreatie	10
7. Sociaal domein	11
8. Volksgezondheid en milieu	12
9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	14
10. Financiën.....	16
Slot.....	17

1. Bestuur en ondersteuning

Harlingen is en blijft een zelfstandige gemeente. Daarvoor heeft de bevolking in 2013 gekozen en het blijkt ook te kunnen. We zijn inmiddels 9 jaar verder, maar de druk van “hogerhand” op gemeenten om te fuseren is er nog steeds. Er worden ook nieuwe “trucs” toegepast: de regering gooit steeds meer verantwoordelijkheden over de schutting bij de gemeenten, zonder de daarbij benodigde financiële en organisatorische versterking te leveren, waarna gezegd wordt, ze kunnen het niet aan, dus ze moeten fuseren.

Sinds kort is er een beheerautoriteit Waddenzee. Die moest de bureaucratie rond de Waddenzee verminderen. Het lijkt er op dat er alleen maar een nieuwe bureaucratische laag bijgekomen is. Met ook nog weinig zeggenschap. Iedereen leek het erover eens dat die Autoriteit in Harlingen hoorde te komen, immers het centrum van de Waddenzee. Maar Harlingen is weer eens gepasseerd. Kortom: die Autoriteit dient opnieuw uitgevonden te worden, qua inhoud en qua plaats.

De Gemeente dient op te komen voor de privacy van haar burgers.

Privacy is een fundamenteel principe, een grondrecht en een mensenrecht, onlosmakelijk verbonden met een democratische rechtsstaat. De ontwikkelingen rondom Covid stellen ons op dit punt bepaald niet gerust. Fundamentele rechten (niet voor niets grondrechten genoemd) worden in dat kader wel heel makkelijk terzijde geschoven. Dat gaat ons ook in Harlingen aan.

De gemeente streeft er naar het ambtenarenapparaat klein, waardevol en toegankelijk te maken en te houden.

Meer sportambtenaren is geen sportbeleid, meer cultuurambtenaren is geen cultuurbeleid, meer jeugdambtenaren is geen jeugdbeleid. Stop je geld rechtstreeks in initiatieven van burgers. Dat kan met geld, maar bijvoorbeeld ook door gratis advies, gratis of makkelijker vergunningen. Beschikbaar geld niet stoppen in de vaste lasten van een ambtenarenapparaat, maar direct in de samenleving. Zonder onnodige bureaucratische controle, die vaak meer kost dan oplevert. Vertrouwen in de burger, zonder goedgelovig te worden. Helaas zien we onder het huidige college juist een omgekeerde ontwikkeling.

Recentelijk nog werd het aanstellen van een cultuurcoach beschouwd als het bevorderen van cultuur, het aanstellen van een energiecoach als het bevorderen van klimaatbeleid. Praktisch worden echter alleen de vaste ambtelijke kosten verhoogd.

De overheveling van zorgtaken naar de gemeenten is inmiddels een grote leugen gebleken. Het heeft geleid tot hogere kosten, meer bureaucratie en verlies van democratische controle. Wij kiezen voor een kleinschalige aanpak volgens het werkprincipe van de buurtzorg.

De gemeenteraad is het hoogste orgaan in een gemeente en is dus simpel gezegd de baas. Dat dient in Harlingen duidelijker tot uiting te komen.

Wethouders die namens de gemeente specifieke functies bekleden, doen dat nadrukkelijk namens de gemeenteraad en worden zo nodig door de raad geïnstrueerd. Vervolgens dienen zij verantwoording af te leggen. Logisch? Het gebeurt nu niet. Hoe kan de raad dan controleren? Dat is een van haar wettelijke taken.

- Wethouders dienen geworven te worden middels een open sollicitatieprocedure en niet tevoorschijn te komen uit de plaatselijke politieke achterkamertjes.
- De burgemeester heeft wettelijke vastgelegde taken en bevoegdheden, maar krijgt daarnaast geen portefeuille(s) met potentieel politiek gevoelige onderwerpen.
- Wat de nieuwe ambtenarenhuisvesting betreft: wij zijn van mening dat de procedure de afgelopen twee jaar onzorgvuldig is geweest en overgedaan dient te worden.

De gemeente Harlingen zet in op het gebruik van open source software, ook daar waar ze samenwerkt met anderen.

Dit sluit aan bij en gaat een stap verder dan het officiële overheidsbeleid tot het toepassen van open standaarden. Op den duur leidt dit tot grotere onafhankelijkheid t.o.v. (semi)monopolisten in de softwarebranche en tot lagere kosten voor de overheid.

2. Veiligheid

De gemeente Harlingen pleit er net als vele andere gemeenten en deskundigen voor om (m.n. soft)drugshandel uit het criminele circuit te halen. Extreem bureaucratische pilots zoals die uit Den Haag gelanceerd zijn dienen dit doel niet.

Legalisering en regulering geeft de gezondheidsautoriteiten meer grip en sturingsmogelijkheden. De opbrengsten komen dan ten goede aan de gemeentekas en niet aan de criminelen.

Zowel digitaal als in het “gewone” leven zet de gemeente zich in om de veiligheid van haar burgers te beschermen.

3. Verkeer, vervoer en waterstaat

De infrastructuur in de gemeente Harlingen is over het algemeen op orde en behoeft de komende jaren geen drastische ingrepen. Een bron van ergernis blijven de verkeersbewegingen in en rond de Waddenpromenade. De gemeente dient een leidende rol te nemen om deze problematiek in samenspraak met Rederij Doeksen, Rijkswaterstaat en het OV aan te pakken.

Ook verdient Harlingen als toeristische gemeente en enige Friese zeehavenstad een echte, met visie en creativiteit ontwikkelde Promenade, met een hoofdletter, i.p.v. een veredelde aanlegsteiger. Bij voorkeur zou de veerhaven verplaatst moeten worden, bijvoorbeeld naar achter in de Industriehaven. De parkeerproblematiek kan daar zeer efficiënt geregeld worden middels een (lage) parkeergarage. De dure parkeerterreinen aan de Harlingerstraatweg (die dicht bij de stad gelegen zijn) kunnen dan voor andere doeleinden ontwikkeld worden en van de Waddenpromenade kan een echte (toeristische) promenade gemaakt worden die nauw aansluit bij de binnenstad. Als verplaatsing, ondanks inzet van alle creativiteit, onmogelijk blijkt, dient een plan B ontwikkeld te zijn.

Daarnaast vormen de geplande werkzaamheden aan de Winamerdyk in Wijnaldum geen structurele oplossing voor het toenemende veel te zware verkeer dat van die weg gebruik maakt. Hier dient opnieuw over nagedacht te worden.

4. Economie

Het gemeentebestuur ontwikkelt een plan van aanpak om de werkgelegenheid in Harlingen kwantitatief én kwalitatief op een hoger niveau te brengen. Onderdeel daarvan is het extra investeren in scholing en het scheppen van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en mensen. Maar we gaan niet zitten wachten tot zo'n plan er is. Voortdurend en bij alles wat ze doet heeft de gemeente dat vestigingsklimaat in haar achterhoofd.

De gemeente dient dus bedrijven te enthousiasmeren voor Harlingen en te faciliteren en te ondersteunen en zeker geen onnodige bureaucratische obstakels op te werpen. Werkgelegenheid is van cruciaal belang voor Harlingen en dient dus topprioriteit te krijgen. Groen en duurzaam worden hierbij wel nadrukkelijk als kernwaarden meegewogen, zijn echter niet primair. Het pas zeer recentelijk vastgestelde sociaaleconomisch actieplan van de gemeenten Harlingen en Waadhoeke is veel te ambtelijk-bureaucratisch en te vaag van opzet. Dat is ons niet genoeg. De gemeente dient bij wijze van spreken de rode loper uit te rollen voor actieve en innoverende ondernemers. Er dient daarom een grondig onderzoek te komen naar door ondernemers ervaren knelpunten in het gemeentelijk beleid zowel als in de uitvoering. Volgens het zogenaamde Klimaatakkoord moet de CO2 uitstoot in Nederland in 2050 met bijna 100% verlaagd zijn. Met dat streven is op zich niet zoveel mis. Mits we maar in het achterhoofd houden dat wij in Harlingen (of zelfs in Nederland) niet het wereldklimaat kunnen redden. De grootste – en groeiende – CO2 uitstoters zijn immers China en India.

Het zoeken naar win-win maatregelen is volgens ons de enige acceptabele weg. Van-het-gas-af als doel wijzen wij daarom van de hand, het kan alleen, op termijn, ingezet worden als middel. Voor die tijd kunnen er nog vele andere maatregelen ingevoerd worden, en vaak met meer effect op de CO2 uitstoot.

Verder is De Bruine Vloot van cruciaal belang voor Harlingen, economisch, toeristisch, maar ook simpelweg voor het decorum van de stad.

5. Onderwijs

Wij staan voor gezamenlijk, algemeen, toegankelijk onderwijs voor alle kinderen.

De gemeente gaat niet over de inhoud van het onderwijs, maar dient ze slechts faciliterend op te treden. Gezien haar faciliterende taak besteedt de gemeente wel extra aandacht aan luchtkwaliteit op scholen.

Verder zijn we van mening dat Godsdienstvrijheid een groot goed is, maar behoort tot het privé domein. Anno 2022 hoort godsdienstige achtergrond niet langer de organisatorische basis te zijn voor goed onderwijs voor iedereen. Het is (belasting)geld verspillend en kan leiden tot onnodige segregatie.

6. Sport, cultuur en recreatie

De gemeente dient zich in te spannen om zowel actieve als passieve cultuurbeleving te bevorderen. Het is ook “platvloers” eigenbelang dat de gemeente zich op dit gebied inspant. Cultuur maakt dat een gemeente aantrekkelijk is om te wonen. En in een tijd van aankomende krimp is het van belang dat je als gemeente zo aantrekkelijk mogelijk bent. Als mensen hier graag willen wonen, willen bedrijven zich hier ook graag vestigen. Daarnaast is voor een gemeente die zich op het toerisme wil richten een grote verscheidenheid aan culturele uitingen – festivals, galleries, musea, noem maar op – van het grootste belang. Dat mag niet van geval tot geval bekeken worden met de simpele vraag wat kost dat. Het dient onderdeel te zijn van het totaalplaatje. Wat is Harlingen en wat willen wij Harlingers?

Sport is net als cultuur van belang voor de (geestelijke) volksgezondheid, voor iedereen, jong of oud.

Sport en cultuur mogen geld kosten, vooral omdat de maatschappelijke opbrengsten vaak onzichtbaar blijven. Maar het is niet zo dat het geld niet op kan. Bij financiële problemen dient er echter niet simpelweg gehakt en bezuinigd te worden. Alle registers van creatief regelen dienen juist dan te worden opengetrokken. Geen ambtelijke commissies instellen, maar actief aan de slag gaan met de betrokken burgers.

De sportuitgaven van de gemeente Harlingen richten zich onevenredig op slechts enkele sporten. Wij hebben al eerder gevraagd om een vergelijkende inventarisatie, maar daar was het college niet in geïnteresseerd. Die inventarisatie dient eindelijk uitgevoerd te worden, waarna op basis van de bevindingen het beleid aangepast kan worden.

7. Sociaal domein

De bevolgingskrimp is begonnen al groeit de Nederlandse bevolking nog steeds. De gemeente ontwikkelt een positief ingesteld krimpbeleid. Op alle beleidsterreinen zal met de krimp rekening gehouden worden, in de eerste plaats door maatregelen te nemen die de krimp voor Harlingen kunnen tegengaan. Woningen bouwen in grote verscheidenheid waarmee mensen gelokt kunnen worden. Bedrijven aantrekken middels een goed vestigingsklimaat.

Het gemeentelijk jeugdbeleid dient vooral positief te zijn.

Dus niet alleen over drugs, overgewicht, schooluitval, vandalisme enz. Ga echt in overleg met de jongeren zelf om er achter te komen waar het aan schort en neem vervolgens actie! Al jaren horen we de klacht dat er in Harlingen voor jongeren niets te doen is. Maar wat is of wordt er aan gedaan?

De sociaal en medisch zwakkeren in de samenleving dienen te worden gesteund en waar nodig beschermd. De gemeente draagt daar naar vermogen het hare aan bij. Maar ook hier geldt: niet steeds meer ambtenaren aannemen om deze mensen “te helpen”. Dat beleid faalt al vele jaren, dus waarom zou het nu opeens gaan werken? De sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen is een bekend gezegde. Voor de goede orde: Nederland is een van de meest genivelleerde landen in de wereld.

De gemeente dient op te passen voor het optuigen van een hulpsysteem waardoor mensen gevangen komen te zitten in de armoedeval, die maakt dat eigen initiatief en inzet afgestraft worden. Bij het verplichten van mensen met een uitkering tot werkzaamheden zal voorkomen moeten worden dat daarbij sprake is van het beconcurreren van reguliere banen. Ook zullen die mensen niet gedwongen moeten worden zinloos vernederend werk te doen. Eigen verantwoordelijkheid van mensen met een uitkering en/of schulden dient gestimuleerd te worden. Ook al om scheve verhoudingen te voorkomen t.a.v. mensen met een baan en/of een inkomen dat slechts iets hoger ligt dan de bijstandsuitkering.

Sociale structuur wordt versterkt.

Wijk-, buurt-, dorpsverenigingen worden waar nodig beter ondersteund en er moet gekeken worden of de organisatiestructuur van de speeltuinverenigingen in het belang van gemeente en verenigingen zelf niet herschikt moet worden.

8. Volksgezondheid en milieu

De afvaloven is en blijft een smet op het blazoen van Harlingen en werelderfgoed De Waddenzee. Het is dringend noodzakelijk dat de dioxinemetingen in de pijp van de REC hervat worden. Bij elke storing worden deze extreem gevaarlijke stoffen uitgestoten.

Zoals bekend heeft de Unesco bedreigd de status van Werelderfgoed voor de Waddenzee in te trekken i.v.m. de voorgenomen gaswinning bij Ameland. Die belangrijke status is dus niet voor eeuwig gegarandeerd. Naar onze mening vormen ook de zoutwinning onder het Wad en de aanwezigheid van de Afvaloven een bedreiging voor de status van Werelderfgoed.

Bodemdaling = dijkdaling en dus een gevaar voor Harlingen en Friesland.

Een ongelijkmatige bodembeweging leidt tot gevaar voor gebouwen door scheurvorming. Zout- en gasconcessies voor onze kust zijn door het Rijk verstrekt. De financiële risico's voor burgers als individu en als belastingbetaler zijn niet afgedekt. De gemeente Harlingen dient zich veel harder op te stellen om garanties van het Rijk te krijgen voor die risico's. Op de lange termijn voor iedereen en op de korte termijn voor de inwoners van Wijnaldum die te maken hebben met schade door veel sterkere bodemdaling dan voorspeld.

Natuurlijk was het beter geweest als het Rijk de zoutwinning nooit had toegestaan. Nu ze de vergunningen echter verstrekt heeft, zijn wij van mening dat het Rijk de volle verantwoordelijkheid op zich moet nemen voor onze veiligheid en afdwingbare garanties dient te geven voor schade die in de toekomst kan ontstaan.

De gemeente zet in op duurzaamheid, maar het mag geen "religie" worden, een onbewijsbaar, maar "heilig" doel; er dient evenwicht te zijn tussen kosten en baten en tussen korte en lange termijn. Wij denken dat maatregelen tegen verdere opwarming van de aarde gewenst zijn, maar verzetten ons tegen klimaatalarmisme. En dus ook tegen op wereldwijde schaal bezien onzinnige van-het-gas-af maatregelen in het piepkleine Nederland (of Harlingen), zowel nu als na 2030.

Harlingen is qua landoppervlak een kleine gemeente en kan dus niet van bovenaf in een of andere standaardmal gedwongen worden wat betreft opbrengst van wind- of zonne-energie. De gemeente stimuleert wel mogelijkheden om op duurzame wijze energie op te wekken. Zeer grote kansen liggen op dat vlak bij bedrijfsgebouwen en industrieterreinen.

Ook lichtvervuiling is milieuvervuiling. Het kassencomplex bij Sexbierum zou lichtarm worden, maar verlicht nu al de nachtelijke hemel terwijl het complex nog lang niet

klaar is. De gemeente spant zich in om de lichtvervuiling, zeker ook bij verdere uitbreiding van de kassen, terug te dringen.

9. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

De normen voor hoogbouw in en rond het centrum van Harlingen worden aangescherpt. Een historische binnenstad dient niet alleen zelf beschermd te worden maar de bebouwing in de schil daar omheen dient daarbij aangepast te worden. Een en ander is niet alleen cultuur-historisch maar ook toeristisch van belang

De gemeente beschermt de oude stad beter en verlevendigt de nieuwe stadsdelen.

Harlingen is een stad van monumenten en een monumentale stad in het klein en die dient veel beter beschermd te worden. Daarnaast dient het moderne deel van de stad juist veel vrijer en moderner te worden, met zelfbouw en Hûs en Hiem Fry. Daarmee kun je je als gemeente onderscheiden, waardoor je nieuwe bewoners kunt aantrekken, dringend noodzakelijk in tijden van krimp. En je krijgt een gevarieerdere, interessantere stad.

De gemeente onderzoekt hoe het aanzicht van de stad verbeterd kan worden.

De gemeente treedt in overleg met het bedrijfsleven, burgers en creatievelingen om te bezien hoe het zicht op de stad verfraaid kan worden. Dit kan bijvoorbeeld middels groen, fraaiere architectuur, maar ook door muurschilderingen op de grote blokkendoosgebouwen aan de Nieuwe Industriehaven. .

De aantrekkingskracht van het centrum van de stad dient versterkt te worden.

Leegstand in het centrum is fnuikend voor de stad. Het is vervelend voor de inwoners, schadelijk voor de overige winkels en slecht voor de aantrekkelijkheid van Harlingen als toeristische bestemming. De gemeente moet zich meer inspannen om leegstand te bestrijden. Dit houdt o.a. overleg in met pandeigenaren, maar ook dat er onderzocht wordt of en hoe er zo nodig een leegstandsheffing kan worden ingevoerd bij langdurige leegstand.

Samen met andere gemeenten kan onderzocht worden hoe andere kleinere steden, in binnen- en buitenland, met een historische (winkel)binnenstad, de geleidelijke afkalving van hun binnenstad aanpakken of reeds hebben aangepakt.

Het woningbestand van de gemeente dient evenwichtig en gevarieerd te zijn.

Gezien de grote nadruk die altijd is gelegd op sociale woningbouw dient er, zowel voor de eigen bevolking als om nieuwkomers te trekken, meer aandacht besteed te worden aan zowel huur- als koopwoningen voor de middenklasse. Daarnaast is

dringend meer variatie gewenst bijvoorbeeld wonen op water, Tiny Houses of specifiek op ouderen gerichte woningen/appartementen..

10. Financiën

De gemeentefinanciën moeten op orde zijn. Ja. Maar is dat hetzelfde als de boekhoudkundige stelling dat de gemeente elk jaar een sluitende begroting moet hebben? Nee.

De rente is momenteel (nog) historisch laag. Dat biedt kansen om investeringen die anders over enige tijd toch gedaan moeten worden naar voren te halen. Dat zeggen we al jaren, zonder dat er geluisterd wordt, en helaas dreigt de oplopende inflatie nu roet in het eten te gooien.

Wij zijn geen voorstander van korte termijnbeleid en idem begroting, maar lange termijn visie en idem begroting. Aan de kostenkant spreekt het vanzelf dat de gemeente zo effectief en efficiënt mogelijk omgaat met het geld van de burgers. Ook willen we allemaal dat Harlingen goede en gekwalificeerde ambtenaren heeft en aantrekt. Dat kan geld kosten, maar veel belangrijker is wat het oplevert.

Slot

De gemeente zal zich voortdurend en op alle niveaus inspannen om de afvaloven gesloten te krijgen.

Uit het rapport van de Noordelijke Rekenkamer van enkele jaren geleden blijkt zonneklaar dat de afvaloven er niet had mogen komen. En wat niet had mogen komen, dient te verdwijnen. Dat kan niet? Dat kan wel degelijk. De wet geeft die mogelijkheid. Natuurlijk zijn de tegenkrachten enorm en zal het heel moeilijk zijn om sluiting af te dwingen, maar het is een kwestie van willen, niet van kunnen. We leven in een rechtsstaat en de wet geldt ook voor de provincie en Omrin.

Keer op keer blijkt dat de vergunningseisen voor de REC gemanipuleerd worden om de oven open te houden, waarbij de provincie, zoals vanaf het begin, een dubieuze rol speelt en niet handhaaft en niet optreedt, zoals van een betrouwbare overheid verwacht mag worden. Ook vandaag speelt dit weer nu Omrin heeft aangekondigd enkele milieuvergunningen te willen laten versoepelen. De gemeente dient zich hier met volle inzet tegen te verzetten.